

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Eleemosyna Quibus præbenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Sortes Apostolorum. ideo Raphael della Torre. 2. 2. q. 95. art. 8. disp. 3. dub. 3. ait huiusmodi electionem esse illicitam, si fiat eo animo, ut unicuique sanctus contingat eo anno colendus, qui sibi utilior est in patronum, id mittente Deo per sortes. Nam recurrere ad sortes sine necessitate est peccatum tentationis divinæ, ut ait D. Thomas, art. de omnibus sortibus consultoriis. Possit autem huiusmodi electionem fieri per media prudentia, eligendo scilicet quisque illum sanctum in tutelam, qui suffragari efficacius solet in suis necessitatibus, & ærumnis. Possit tamē esse licitam, si sit divinatoria, nimirum, si congregatio sumit sibi colendum certum sanctorum collegium, Apostolorum v. g. & ad vitanda iurgia mittunt sortes, ut unicuique suos contingat casu, & fortuna *part. 5. tr. 14. resol. 9.*

6. In electionibus si vota ferantur sub conditione, vel indeterminate, vel in personis incapacibus habeantur pro nullis, & qui maiorem partem excusserit habeatur pro electo, Miranda p. 8. tr. 7. r. 77

7. Pontifex, Rex, & alii Principes habentes jus eligendi ad beneficia, tenentur eligere digniores. cum semper de his prompti habentur. Lugo; quando non habentur, possunt eligere dignos male, p. 8. tr. 7. res. 83.

8. Minor pars non potest concurrere cum majori ad eligendum indignum. Peyrin. & alii. Sed si elector est dubius de indignitate personæ eligendæ, potest se conformare cum timoratis Dei, si est certus. p. 10. tr. 13. res. 31.

9. Accusatus de aliquo delicto non est incapax electionis modo non sit aggravatus apud bonos viros de tali peccato, tunc esset ineligibilis. Naldus, & alii. p. 10. tr. 13. res. 32 sed non est eadem ratio de denunciato. Leand. ibidem §. Sed hoc. & si electio remaneret ad duos, potest unus eligere alterum. Samuellius, & alii. ibid. res. 37.

10. Prælati Curie Romanæ non possunt sibi eligere pro Confessario Sacerdotem non approbatum ab ordinario ex c. finali de poen. S. Congr. ib. tr. 16. res. 76. similiter non possunt. Equites S. Jo. S.

Summa Diana.

Jacob. Alcantaræ, & Calatravæ P. Bardi confessorum tenent Equites Hierosol. quod possint. ib. Nec Equites. §. Sed Pater Nova.

11. Pontifex non potest eligere sibi Pontifex non successorem, probatur multis rationibus potest eligere p. 10. tr. 5. per totum. & in electione Imperatoris non est minuendus, neque augendus numerus electorum s. octavum absque licentia Summi Pontificis, coram peratoris a. s. DD. p. 10. tr. 4. per totum. que conserju Pontifici.

12. Quoad electionem Episcoporum vide p. 10. tr. 1. per totum. solum dico, pertinet ad solum Pontificem, & si al quibus Regibus concessa est auctoritas eligendi, nominandi, & c. electio, vel nominatio offertur Pontifici, ut confirmetur, & utitur hac electione, vel designatione, confirmatio verò spectat ad Rom. Pontif. Azorius & alii p. 10. tr. 1. per omnes resolutiones, & præsertim 8. ubi invenies quomodo gerendum sit pro Prælati Regularibus.

ELEEMOSYNA

Quibus præbenda

Vide V. Pauper.

1. **E**LEEMOSYNA præbenda est pauperibus. Pauperes autem danda pauperibus sunt, quos inspecta qualitate personarum, & aliis circumstantiis bonus vir tales esse existimat, ut ait Mascardus, n. 14. Et, ut clarius loquar, nomine pauperum veniunt, qui victum quarunt, vel etiam possunt quarere, ex suo labore. Sic Ge-nuensis in p. Eccl. Tric. nar. 13. q. 387. n. 2. Et qui non potest commodè, & honestè vivere secundum suam conditionem. Sic Vasquez de rest. c. 5. §. 4. dub. 1. num. 6. Item Hospitalia, Ecclesie, Monasteria, & omnia loca pia. Ita Imola in l. captatoria in fine, de leg. 1. part. 2. tractat. 15. resolut. 8.

2. Porro paupertas, seu pauperum indigentia, triplex est: extrema, gravis, & communis. Prima est, quando desunt necessaria vitæ, & sine quibus vita aut deficiet, aut abbreviabitur, aut gravi, & diuturno morbo

Paupertas triplex.

R. I

morbo

Pars minor non potest concurrere cum majori. In dubium de indignitate persona eligenda debet conformare cum timoratis. Si non est gravatus potest eligi, & non est eadem ratio de denunciato. Prælati Curie Romanæ non possunt sibi eligere

morbo corripitur. Idque ſive proveniat fortuito, ſive ex alterius malitia: imò in hoc ſecundo caſu eſt magis calamitofa, utpotè conjuncta cum injuria. Secus, ſi oriatur ex propria nequitia, p. 5. tr. 8. ref. 1. & 7. in fine. Adverte autem, quod ſi quis mendicando, poſſet ſuæ neceſſitati conſulere, eſſetque plebejus, non cenſeretur conſtitutus in extremis. Si verò eſſet vir honeſtus, & mendicare eſſet ei ignominioſum, aliqui dicunt eſſe in extrema neceſſitate, ſed Malderus in 2. 2. queſt. 32. art. 6. negat. & ruborem, in tali neceſſitate attribuit ſuperbiæ, part. 3. tract. 8. reſol. 2. 4. Gravis neceſſitas eſt, cum deſunt neceſſaria ad decentiam, & conditionem proprii ſtatus. Sed in hac ſunt tres gradus: nam vel deſunt ea, ſine quibus omnino neceſſe eſt è ſtatu deciderè, aut ſine quibus ſtatus conſervatur ægrè, & cum labore, aut non conſervatur æquè bene. Si deſunt hæc ultima, nulla oritur neceſſitas in ordine ad elemoſynam: ſi prima, oritur neceſſitas gravis: ſi ſecunda, ſubdiſtinguendum eſt: nam ſi labor, & inopia ſit urgens, ut ſi quis ære alieno gravatus in carcere detineatur, aut inter hoſtes inveniatur captivus, aut victu, & veſtitu tenuiſſimo vitam tranſigat, neceſſitas erit gravis: ſi non ſit adeo urgens, ſi tamen alicujus momenti, erit communis. Poſſeſt autem contingere, ut neceſſitas cogès ſtatu cadere, ſit extrema, ut ſi oporteat tranſire in ſtatum nimis miſerabilem, ut mendicitatis, aut ſervitutis, quæ quibuſdam ad eò ignominioſa eſt ut mori potius veſint, quam cum tanto diſpendio vivere. Communis tandem neceſſitas, eſt mendicantium, qui quamvis multum indigeant; quia tamen à multis poſtulant, moraliter loquendu, non poſſunt ſuo ſtatu neceſſaria non invenire. Quod verum eſt mendicis tam publicis, quam ſecretis. Item eorum, qui in conſervando proprio ſtatu, aliquam inopiam patiuntur, ut ſupra diximus. Ita Lorca in 2. 2. ſect. 4. diſp. 39. n. 1. 8. 9. 10. p. 5. tr. 8. ref. 1. His poſitis.

Si quidem in prima certum eſt, dan-

3. In extrema neceſſitate certum eſt, divites teneri proximo ſubvenire. Et quidem ſecundum D. Thom. 2. 2. q. 118.

art. 4. ad 4. ex legali præcepto juſtitia: dam elemoſyno nimirum prohibemur proximo interficere: nam capit. pascere dicitur: *Quisquis pascendo hominem ſervare poterat, ſi non pavifiſti, occidiſti*, unde inferit Mendoza, diſp. 159. ſect. 3. §. 31. negantò elemoſynà extremè indigenti, teneri ad omnia damna ſecuta, ut ſi illo obeunte, remanſerunt orphani indigentes opera patris, &c. & ſic indigentes cogere poſſe divites ad elemoſynam in judicio. Vide V. Pauper. n. 6. Sed placet opinio Bellarm. & aliorum, quòd talis obligatio ſit ſolius charitatis: quia obligatio juſtitia in nullo jure invenitur. Et, quòd dicitur, tempore neceſſitatis omnia eſſe communia, non eſt ſenſus, quòd ipſo jure tranſferatur dominium, ſed quòd homo lege charitatis teneatur ad uſum bonorum ſuorum indigentes admittere. Mendoza, ſect. 3. §. 36. has opiniones conciliat, ut prima vera ſit in extrema neceſſitate pecunia, vel rei temporalis pertinentis ad diſiſionem bonorum factam jure gentium: nam extremè indigens habet jus ad illam rem. Secundum verò, in neceſſitate induſtria aliena, ut ſi quom ignis comburit, beſtia devorat, &c. nam homo habet jus ad has meas induſtrias; unde teneo quidem ſi poſſum, cum beſtia pugnare, ignem extinguerè, &c. Sed ex charitate, non ex juſtitia. par. 5. tr. 8. reſol. 2.

4. Qui dubitat, an proximus extremè indigeat, teneri diligentiam adhibere ad dubium deponendum, ſicut is, qui dubitat, an aliquis dies ſit feſtivus, jejunii, & ſimilia: alioqui de eo verificabitur, quòd ait Pſalmiſta, *Pſ. 35. noluis intelligere, ut bene ageret*. Si autem poſt ſcrutinium dubius adhuc manet, non teneri ad elemoſynam, quia poſſeſſio ſtat libertate. Saneius diſp. ſelect. 43. n. 20. p. 5. tr. 8. reſol. 39.

5. Cajetanus in 2. 2. q. 71. art. 1. deſcendit ad aliquos caſus particulares, in quibus proximus dicitur extremè, vel quaſi, indigere: aitque advocatum teneri viduam, & pauperi gratis patrocinari: medicum, & chirurgum, mederi infirmo non habentia ſolvendum; & huic pharmacopolam,

Secundum alios, ex charitate.

Et qui de hoc dubitat teneri inquirere.

Multos autem caſus enumerat Cajetanus.

polam, medicinam suppeditare: divites elemosynam præbere; quoties vident proximū annonæ penuria laborare, multos fame mori, vicinos ob carentiam victus ad turpitudines cogi, aut à Turcis detineri captivum. Sed de captivo, Mendoza *ib. disp. 159. sect. 3. §. 21.* ait neminem teneri illum redimere: nam captivi non sunt in extrema necessitate, aliàs nõ possent à dominis mancipia detineri. Excipit tamen casum, quo captivus timere- tur melancholia, aut infectione aëris interijendus. Et Granado, *ib. contr. 3. tr. 11. disp. 2. sect. 4. num. 21.* addit idem dendum esse de viro nobili, aut magnæ sanctitatis, & utilitatis in Republica, *p. 5. tr. 8. ref. 6.*

In pari autē necessitate, prius succurrendum parentibus.

6. Petes hic primò: Quinam ordo servari debet, cum multi ex proximis extreme indigent, & omnibus subveniri non potest? Respondeo; in pari indigentia Mendoza, *sect. 5. §. 77.* docet, prius succurrendum parentibus; idque sub gravi culpa non autem prius patri, quàm matri, nec uxori, quàm filiis; alii volunt prius, Angelus, *p. 9. tr. 9. r. 40. §.* Sed difficultas est; patri quam creditori, *ibidem, §. secundo*

Dein uxori.

Filiis.

quaro. Prius tamen patri quam avo, & filio, quàm nepoti, & fratri utpotè conjunctioribus Lorca verò in *2. 2. q. 26. art. 11. n. 4.* probabile existimat, ordinè, inter cognatos in primo gradu exceptis patribus non obligare sub mortali: quia omnes istæ cognationes magnæ sunt, & excessus unius ad alteram, parvus, *p. 5. tr. 14. ref. 93.* Sed contra stat Turrianus in *2. tomo 2. disp. 22. dub. 1. n. 6.* quia (ait ipse) materia hujus præcepti non est major, vel minor conjunctio: sed largitio elemosynæ facienda propinquiori, quæ magni momenti est; utpote ex qua pendet vita illius, cui facienda est elemosyna, *p. 5. t. 5. ref. 13. ante finem.* Advertit præterea Lorca, hæc omnia procedere per se; nam per accidens, posse unumquemque jus suum ingratitude, & injuriis amittere, vel beneficiis & obsequiis augere, ut docet D. Thom., *2. 2. q. 16. art. 10.* quæ in casu particulari prudentis arbitrio remittit, *ref. 93. cit.*

Fratribus, &c.

7. Petes secundò: An extreme indigentibus sufficiat subvenire per mutuū, &c. Respondeo: Aut proximus nec hic habet, nec alibi, nec laboribus, officio, &c. potest acquirere; aut habet alibi: potestve aliquando habere. In primo casu subveniri debet per gratuitam Elemosynam. In secundo probabile est subveniri posse per mutuū, si apponatur conditio, ut restituat tempore lautioris fortunæ: nam cum egenus sublevatur, quocumq; tamè modo, præceptum impletur. Ita Vasquez *de Elemosyn. cap. 1. dub. 6. n. 54.* Ex quo etiam à Suarez *disp. 7. sect. 1. n. 4.* quòd si proximus indiget tantum usu, non tenetur prestare dominium, sed solum mutare, *p. 5. tr. 8. ref. 5.*

Et probabile est, habituro subveniri posse per mutuū.

8. Petes tertio: Quid si quis in voluntariam incidat indigentiam? Respondeo: aut is necessitatem, & paupertatè spontè eligit in divinum obsequium, ut faciunt Religiosi: hi comparandi sunt pauperibus involuntariis, ut ait Lorca *disput. 30. memb. 4. n. 57.* Unde improbabiliter docuit Medina *C. de Elemosyna danda sanis §. qua forte.* Religiosos non esse subveniendos ut pauperes, sed solum quatenus ministrant spiritualia, *p. 5. tr. 8. ref. 18.* Aut necessitatem actu patitur ex mera malitia, ut esset avarus qui nollet propriam pecuniam in suis necessitatibus insumere, & huic non tenemur Elemosynas largiri. Aut denique necessitatem patimur ex vehemènti passione, qualis esset, qui suspendium sibi pararet, & esse etiam posset avarus, qui nollet uti sua pecunia, & tunc teneremur illi subvenire, ex sua pecunia. Ita Lorca *disp. 37. n. 11. p. 5. t. 8. ref. 19.*

Obligat verò præceptum, quamvis necessitas sit voluntaria propter Deū.

Qualis est Religiosorum

Vel etiam si ex gravi passione ortum habeat.

9. In GRAVI quoque necessitate obligat præceptum Elemosynæ. Minime verò in COMMUNI, nisi Clericos beneficiatos, ut dicemus *num. 18.* De quibus autem bonis in extrema, vel gravi necessitate facienda sit Elemosyna, vide infra *n. 12.*

In necessitate gravi facienda etiam est Elemosyna. Non tamen in communi, nisi à beneficiariis.

10. Unum hic nota, quod distributor Elemosynæ ex testamento, ex quo clarè non constat nec cõjectatur, quibus pauperibus largiri debeat, distribuere potest omnium pauperum generi, quos recensimus,

Distributor elemosynæ ex testamento, potest illis,

*lam prabere
omni paupe-
rum generi.*

*Et si est pau-
per, etiam
ibi.*

*Secus si illum
debeat ex
pœnitentia.*

mus, n. 1 p. 2. t. 5. ref. 8. Nec tenetur elige-
re pauperiores, est enim locus gratitudi-
ni, & si unum pauperem alteri præfert,
non peccat. Ita Mantica de consec. l. 5. tit.
5. n. 6. p. 2. t. 16. ref. 19. Item, si est pauper,
potest sibi applicare: non solum si in pau-
periem incidisset post testamentum, vel
cum antea pauper fuerit, ejus paupertas
testatori non patuit, ut docet Sanch in
sum. l. 6. c. 11. n. 55. Sed etiam, si testator
sciens illum esse pauperem, nullam ipsius
mentionem fecisset. Nam potuit id o-
mittere per oblivionem, aut pudorem,
& alioqui satis inter pauperes censendus
est includi, dum non excluditur. Ita San-
cius in select. disp. 4. n. 18. At non ita di-
cendum de eo, qui pœnitentiam habuit
à Confessario Eleemosynæ faciendæ:
quia Confessarius præscribere intendit
Eleemosynam pœnalem, ac proinde al-
teri faciendam. Ita Palaus, t. 1. tr. 6. disp.
12. punct. 14. n. 10. p. 5. tr. 8. ref. 38. An qui
promisit Eleemosynam cuidam paupere,
possit illam sibi, vel pauperiori præbere,
vide V. Promissio n. 5.

E L E E M O S Y N A.

Aquibus, & de quibus bonis præbenda.

*Divites pri-
vati non te-
nentur pau-
peres inqui-
rere.*

ELEEMOSYNAM facere tenentur divites, & Clerici beneficia-
rii. Et quidem divites sæculares privati
secundum Mendoza in 2. 2. disp. 159. sect.
3. §. 13. non tenentur pauperes cujuscum-
que inopiæ ad illos subveniendos inqui-
rere, sed suæ obligationi satis faciunt sub-
veniendo pauperibus sibi notis, cum pro-
posito succurrendi aliis se offerentibus:
tum, quia pauperes frequenter se pro-
dunt, & nemo perit occultè, nisi tempo-
re pestis, quo magistratus providere so-
let: tum quia aliis hoc munus iucumbit,
in quorum conscientia quiescere pos-
sunt: præsertim, quod ignorantiam facti
nemo tenetur depellere: nisi ad sit spe-
ciale præceptum sciendi aliquid, ut de ar-
ticultis fidei, &c. Et denique hæc obliga-
tio molestissima esset, & homines ab as-
suetis occupationibus avocaret. p. 5. tr. 7.

ref. 3. † & affirmanter postea ref. 41. & o-
lim p. 2. tr. 16. ref. 26. §. Tertiò †.

12. Et verò divites in extrema proximi
necessitate non solum de superfluis tenentur
ad Eleemosynam, sed etiam de neces-
sariis statui, quamvis in dignitate & fa-
ctu externo detrimentum aliquod pa-
tiantur: minimè verò statum opprimere,
aut absolutè deicere. Sic Mendoza, sect.
6. §. 56. par. 5. tr. 8. ref. 7. † & liberius par. 2.
tr. 16. resolut. 26. §. Quintò † In necessita-
te gravi, tenentur de superfluis statui,
hic Granadus in 2. 2. contr. 3. tractat. 11.
disp. at. 2. sect. 4. numer. 18. contra Rosel-
lam v. Eleemosynæ. 8. cit. resolut. 14. † In gravi iud-
& retractans opinionem, quam docue-
rat in p. 2. tract. 16. resolut. 26. §. Secundo †
de necessariis verò ad statum consulen-
di etiam sunt divites, cum Mendoza, sect.
4. §. 92. Sed probabilior videtur sen-
tentia D. Thomæ in 4. dist. 15. quæst. 2.
articul. 4. quod non teneantur, ut pro-
babimus numer. 4. part. 5. cit. resolutio.
15. † Sed hanc sententiam olim in p. 4.
tom. 4. resolutio 25. appellaverat solum
probabilem. † In necessitatibus commu-
nibus certum est, illos non teneri, sub-
venire de necessariis naturæ, vel statui.
Sed D. Thomas 2. 2. quæst. 32. art. 1. docet
teneri de superfluis statui sub mortali:
nam id pertinet ad rectam rerum divi-
sionem, & charitas saltem obligat ad lar-
gienda superflua. Lorca in 2. 2. sect. 3. disp.
39. membr. 2. numer. 30. putat, hanc opi-
nionem procedere quoad omnia super-
flua, sed quoad aliqua, quæ nimirum si-
toqdem à singulis divitibus præberen-
tur, omnes pauperum necessitates suble-
vantur: quia charitas obligat omnes.
Et Suarez de char. disp. 7. sect. 3. num. 7. ait
hunc actum, nolo erogare eleemosynam in
communibus necessitatibus de superfluis
status, esse mortiferum. Granad. ubi sup. habere.
n. 26. hanc obligationem putat urgere
solum sub veniali. Ego verò cum Men-
doza, §. 131. existimo nullam obligatio-
nem adesse. p. 2. tr. 15. & t. 16. ref. 26. & p. 5.
tr. 8. ref. 17.

13. Pro quorum intelligentia advertite
cum Granado sect. 2. n. 3. bona temporalia sine superfluis
ad tria genera revocari, nam aliqua sunt
necessaria.